

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksista Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi tutkimuksen ja innovoinnin puiteohjelmasta Horisontti Eurooppa ja sen osallistumisesta ja tulosten levittämistä koskevista säännöistä, täytäntöönpanoa koskevasta erityisohjelmasta, puiteohjelmaa Horisontti Eurooppa täydentävästä Euroopan atomienergiayhteisön tutkimus- ja koulutusohjelman perustamisesta, eurooppalaisen yhteisyrityksen perustamisesta ja Unionin avaruusohjelmaviraston perustamisesta.
U70/2018 vp

Eduskunnan talousvaliokunnan lausuntopyyntö 2.10.2018 mennessä

Horisontti Eurooppa-ohjelma

Suhtaudumme positiivisesti Horisontti Eurooppa -ohjelmaan. Kyse on EU:n kilpailukykyohjelmasta, joka onnistuakseen tarvitsee toimijoiksi sekä tutkimuksen että teollisuuden. On keskeistä, että uuden ohjelman rahoitusneuvottelut saataisiin ripeästi eteenpäin.

Ehdotetun ohjelman pilarirakenne on kannatettava. On tärkeää ymmärtää elinkeinoelämän/yritysten keskeinen rooli innovaatiotoiminnassa ja sen tulee näkyä myös lopullisessa rahoitusrakenteessa. Yhteiskunnallisiin haasteisiin ja teollisuuden kilpailukykyyn keskittyvälle osalle (pilari II) komissio ehdottaa 54 prosenttia kokonaisbudjetista. Tätä osuutta olisi tulisi neuvotteluprosessin aikana kasvattaa 60 prosenttiin.

EU:n tasolla on keskityttävä tukemaan erityisesti suuren riskin ja radikaalien innovaatioiden tukemista. Yhteistyön merkitystä tulee edelleen korostaa: merkittävän vaikutuksen aikaansaamiseksi seuraavalla ohjelmakaudella rahoitusta tarvitaan erityisesti yhteiskehittämiseen, yritysten ekosysteemeihin ja kasvuohjelmiin, joissa ovat mukana yritysten lisäksi yliopistot, tutkimusorganisaatiot, kaupungit ja lainsäätäjät.

Esityksen tavoitteet hallinnon ja toimeenpanon yksinkertaistamiseen on kannatettavat. Ehdotetuissa uusissa kumppanuusmuotojen käynnistämässä ja painottamisessa tulee hyödyntää saatuja kokemuksia aiemmista vastaavista EU-tason toimista.

Komission ehdotuksen mukaisesti TKI-toiminnan korkean laadun ja vaikuttavuuden on jatkossakin oltava EU:n TKI-ohjelmien rahoituksen keskeiset kriteerit.

Seuraavassa joitakin yksityiskohtaisia seikkoja huomioitavaksi:

Pilari I infrastruktuureissa tulisi korostaa yhteishankintojen mahdollisuutta. Erityisesti pk-yritykselle riskin jakaminen esim. uusien teknologioihin investointien näkökulmasta on elintärkeää.

Toisen pilarin temaattiset TKI-painoisteet ovat jatkoa edellisistä ohjelmista hieman uudella tavalla ryhmiteltynä. Tämä tuo kaivattua jatku-

vuotta. Tiukempi jaottelu ei ole tarkoituksenmukaista, sillä jo nyt monet niistä ovat jonkin verran päällekkäisiä ja toisiaan läpileikkaavia.

Missiolähtöisyyden on perustuttava ensisijaisesti yhteiskehittämisen periaatteille ja missiot eivät voi olla ristiriidassa YK:n kestävä kehityksen tavoitteiden kanssa. Missioiden budjettia ei ole korvamerkitty. Missioiden tulisi pyrkiä tuomaan ratkaisuja mm. hiilineutraalin yhteiskunnan, kiertotalouden ja kestävien energiaratkaisujen toteuttamiseksi.

Kaikkiaan pilari III toimintojen tulee olla vahvassa kytköksessä pilari II projektien kanssa. Kolmannen pilarin innovaationeuvosto EIC:n toimintaa tulee arvioida asetettujen tavoitteiden kautta vuosittain.

On hämmentävää, että komissio esittää samanaikaisesti Horisontti Eurooppa -ohjelmassa InvestEU:n kanssa rinnakkaisen rahoitusrakenteen luomista. Horisontti Eurooppa -ohjelman ehdotus erillisen Investment Fundin perustamisesta on näkemyksemme mukaan ristiriidassa sisämarkkinaohjelman InvestEU-ohjelman tavoitteen kanssa.

InvestEU:n tavoite on tuoda erilliset eri aikoina käynnistetyt rahoitusvälineet yhteen paikkaan, yksien sääntöjen ja yhden hallinnon alaisuuteen on kannatettava. Tämä on yritysten, erityisesti pk-yritysten näkökulmasta erittäin hyvä pyrkimys, sillä nykytilanne näyttää niille monimutkaisena. InvestEU mahdollistaa myös rahoitusvälineiden kokonaisvaltaisemman tarkastelun ja arvioinnin. InvestEU:n hyvien tavoitteiden saavuttaminen riippuu sen käytännön toteutuksesta.

Rahoitusvälineet eivät voi täysin korvata tukien ja avustusten tarvetta joillakin alueilla, erityisesti hyvin innovatiivisissa ja korkeariskisissä projekteissa, jotka koskevat mm. huipputeknologiaa, rajat ylittäviä infrastruktuureja, soveltavaa tutkimusta ja kehittämistyötä. Avustukset sopivat moniin projekteihin paremmin kuin rahoitusvälineet ja siksi ne pitää säilyttää myös tulevissa rahoituskehyksissä, mukaan lukien tulevassa tutkimuksen ja innovaatioiden puiteohjelmassa Horisontti Euroopassa.

Korkeakoulujen osalta avustukset ovat käytännössä ainoa mahdollinen rahoitusmuoto ja edellytys niiden osallistumiselle puiteohjelmiin. Lainoja TKI-toiminnan rahoitusvälineenä voidaan jossain määrin hyödyntää yritysveltoisissa, lähellä markkinoita olevissa hankkeissa ja ratkaisuissa.

Euroopan atomienergiayhteisön tutkimus- ja koulutusohjelma (EURATOM)

Ydinenergia-alan tutkimus on tärkeää sekä alan oman kehittämisen kannalta että sen keskeisiin EU-politiikan linjauksiin ja tavoitteisiin liittyvien yhteyksien vuoksi. Ydinalan tutkimus- ja koulutusohjelmasisältöön EK:lla ei ole lisättävää. EK pitää tärkeänä, että ohjelma tukee Euroopan teollisuuden ja tutkimuksen kilpailukykyyn parantamista sekä

vahvistaa unionin tieteellistä ja teknologista perustaa. Ohjelman tulee edistää eurooppalaista huipputaitea ja sen tulee synnyttää aitoa eurooppalaista lisäarvoa.

Myöskään eurooppalaisen yhteisyrityksen, ITERin rahoitusehdotukseen EK:lla ei ole lisättävää.

Unionin avaruusohjelmaehdotus on kannatettava. EK toivoo, että EU:n avaruusohjelmaa kehitetään avaruuden kestävästä käytöstä, uusista innovaatioista ja liiketoimintamahdollisuuksista edistävään suuntaan.